

NASTAVNI PROGRAM

ETIKA

ZA I RAZRED SREDNJE ŠKOLE

Nastava etike izvodi se od prvog do četvrtog razreda srednjih stručnih škola i gimnazije kao izborno obavezni predmet za učenike koji se opredijele između vjeronauka i etike.

Cilj nastavnog predmeta

Cilj nastavnog predmeta Etika u srednjim školama je usvajanje osnovnih etičkih znanja, potrebnih za razvijanje sposobnosti moralnog prosuđivanja i etičkog argumentiranja, te orijentiranja u životu.

Nastavni predmet etike sa svojim sadržajem njeguje i razvija kreativno mišljenje, razložno i razborito djelovanje utemeljeno na općim vrijednostima i ljudskim pravima. Tumačenjem mitova, legendi i bajki stvaraju se oslonci za moralno promišljanje i orijentiri u prosuđivanju svakodnevnog života. U osnovi ovog nastavnog predmeta je poticanje i razvijanje moralnih dimenzija ljudskog života.

Proučavanje pojedinačnog života kao i života u zajednici, vodi ka razvijanju osobnog identiteta i potrebi poštovanja drugih ljudi. Pojedinaac u društvu je suočen s različitim moralnim dilemama, usvaja vrijednosni sustav radi življenja u zajednici - obitelji, društvu, državi...

Učenici će se u toku proučavanja sadržaja nastavnog predmeta etika upoznati i s biotehničkim, psihološkim, sociološkim, filozofskim i povijesnim predmetnim područjima i koristiti znanja iz svih tih naučnih oblasti. Cilj je osposobiti učenike da razlikuju moralno od nemoralnog, da razvijaju kreativno i dijaloško sudjelovanje u etičkom promišljanju i rješavanju različitih životnih situacija, osobnih moralnih dilema kao i društvenih. Učenici trebaju steći uvid kako ti problemi pogađaju sve ljude (jer je cijeli svijet jedan veliki univerzum) i kako ih nije često moguće riješiti u izdvojenim skupinama nego tek u kreativnom dijalogu svih relevantnih naučnih pristupa i stajališta.

U četvrtim razredima iz etičkog područja otvorit će se misaone perspektive prema antropologiji, filozofiji, sociologiji, psihologiji kako bi se učenici osposobili za samostalno razmišljanje i sami stavrali na osnovi naučenog vlastitu vrijednosnu orijentaciju o moralnim pitanjima, o pitanjima smisla ljudske egzistencije, slobode, pravičnosti, odgovornosti i tolerancije.

Zadaci nastave etike

- odgajati učenike u duhu poštovanja i tolerancije drugih ljudi, njihovih religija i svjetonazora
- razvijati i unaprijediti sposobnost i spremnost na dijalog s drugima i prihvaćanje osnovnih etičkih principa i vrijednosti društvene zajednice
- razvijati kod učenika sposobnost, spremnost i ustrajnost u preuzimanju odgovornosti za sebe i za drugog kao pojedinac i član zajednice neovisno od klasne, nacionalne, rasne i vjerske pripadnosti
- očuvanje mira kao regionalni globalni zadatak kao i očuvanje prirodnih i životnih potencijala
- očuvanje identiteta i naroda kao i pravo čovjeka na socijalno, pravedno i političko sudjelovanje u društvu i zaštitu svih ljudskih prava
- povezivanje učeničkog promišljanja s povješću, filozofijom, sociologijom, književnošću, povješću umjetnosti, psihologijom, ekologijom i drugim srodnim naukama i naučnim oblastima iz vizure etike.

Metodika nastave etike

Proces učenja se odvija u međusobnom interaktivnom odnosu učenika i nastavnika, uspješnom organiziranju učenika s ciljem da se moralno odnose prema zahtjevima svoje okoline u školi i izvan nje, ponašaju se funkcionalno i korisno, poštujući vlastiti identitet i želje kao i identitete drugih i njihove životne perspektive

- nastavnici su moderatori koji prate proces rada učenika, unapređuju ga i usmjeravaju
- nastava se sastoji iz životnih i naučnih iskustava
- nastavne metode ne služe samo za prijenos znanja nego i za njegovo posredno spajanje s postojećim znanjima i iskustvima
- svakom učeniku treba omogućiti da između sadržaja materija i vlastitih mogućnosti stvori sliku o objektivnom svijetu
- metode su medijatori koji omogućavaju prijelaze iz subjektivnog u objektivno i obrnuto.

Kognitivne metode

- posmatrati, slušati i opisivati
- čitati tekstove i analizirati
- sastaviti vlastite tekstove, zapise
- formulirati i postavljati pitanja
- postaviti i obrazlagati teze
- komentirati tekstove, situacije, načine ponašanja
- pričati i izmišljati priče
- uspostaviti analogiju
- kritički istraživati ...
- Afektivne metode
- slušati glazbu i pjevati
- slušati recitacije i pisati pjesme
- gledati filmove
- slikati u trenutku inspiracije (apstraktno ili figurativno)
- igre sa svjetlošću
- plesati
- meditirati u zatvorenom prostoru ili prirodi
- uživati u stjecanju iskustava svim čulima

I. RAZRED

SMISAO I ORIJENTACIJA

Cilj nastave u I. godini učenja

Cilj nastave etike u prvom razredu srednjih škola je njegovanje i razvijanje kreativnog mišljenja, razložitog govorenja i razboritog djelovanja, utemeljenog na općim vrednotama i ljudskim pravima. Tumačenjem mitova, legendi i bajki stvaraju se oslonci za moralno promišljanje i orijentiri u prosuđivanju svakodnevnog pod vidom svestremenog. Slikovitost i simboličnost kao konstituensi svijeta koriste se kao poticaj za osvještavanje dimenzije života.

Nastavne cjeline u prvoj godini:

- I. U POTRAZI ZA IDENTITETOM – DIMENZIONIRANJE SLIKE O SEBI**
- II. IZAZOVI ODRASTANJA I SAZRIJEVANJA**
- III. VRLINE I POROCI**
- IV. SUPROTNOST REALNOG I IDEALNOG (LAŽNI PRIVIDNI I ISTINSKI CILJEVI)**
- V. ČOVJEK KAO PRIRODNO I DRUŠTVENO BIĆE – ODGOVORNOST ZA SEBE I DRUGE**

Razrada nastavnih cjelina (nastavne jedinice):

- I. U potrazi za identitetom – dimenzioniranje slike o sebi**
 - 1. Upoznavanje učenika sa NPP-om
 - 2. Slika o sebi (umanjena i uvećana slika o sebi, različite perspektive spoznaje-samospoznaja)
 - 3. Radionica – Alisa u zemlji čudesa i Gulliverova putovanja
 - 4. Mišljenje, htijenje, osjećanje – Moj pravi lik
- II. Izazovi odrastanja i sazrijevanja**
 - 1. Zagonetka života
 - 2. Preispitivanje vlastitog vrijednosnog sustava
 - 3. Vjera, sumnja, snaga duha i tijela
 - 4. Znanje i moć (pohlepa, moć, strah, neumjerenost)
 - 5. Sistematizacija gradiva
- III. Vrline i poroci**
 - 1. Samo slobodan čovjek može birati
 - 2. Privlačnost poroka (moć, vlast, vladar, vladanje, pravednost)
 - 3. Neprivlačnost vrlina (upornost, dostojanstvo sloboda, odgovornost)
 - 4. Vrline i poroci – radionica
 - 5. Sistematizacija gradiva i prijedlog zaključnih ocjena za prvo polugodište
- IV. Suprotnost realnog i idealnog (lažni, prividni i istinski ciljevi)**

1. Slava, korist, užitek (potraga za nedostižnim)
2. Logika srca (ljubav i žrtva)
3. Logika uma (vrlina)
4. Obrana Sokratova (vježba)
5. Realna slika o sebi (poimanje zadovoljstva i sreće) – hedonizam
6. Duševni mir – eudaimonizam
7. Gospodar prstenova- film
8. Samostalnost i odgovornost
9. Ciljevi: lažni, prividni i istinski (vježba)

V. Čovjek kao prirodno i društveno biće – odgovornost za sebe i druge

1. Fenomen svijesti i savjesti
2. Svijest o sebi i drugima – osjećaj vrijednosti
3. Junaci antičkih mitova – vježba
4. Čovjekov odnos prema prirodi (ugrožavanje ili očuvanje)
5. Radionica – Pismo indijanskog poglavice američkom predsjedniku 1854.
6. Temeljna ljudska prava
7. Pravednost i pravda
8. Dječja prava i slobode
9. Lična prava i slobode
10. Čitanje tekstova o ljudskim pravima
11. Politička prava i slobode
12. Sistematizacija gradiva i prijedlog zaključnih ocjena